

Savez Banjalučana u Švedskoj

Banjaluka je od 1991. do 1995. godine doživjela veliki egzodus. Stanovništvo Banjaluke potražilo je utočište u mnogim zemljama i na različitim kontinentima. Sama Švedska primila je oko 12000 hiljada Banjalučana. Naši ljudi su se relativno brzo snašli u nepoznatom svijetu, naučili u kratkom vremenu dosta toga o svojoj novoj domovini, manje-više švedski jezik i polako i sigurno po švedskom principu udružili se u novostvorena lokalna udruženja. Već 1994. godine osnovali smo Savez bosanskohercegovačkih udruženja. Banjalučani, kao najbrojnija grupa naših prognanika, brzo i efikasno su se uključili u rad Saveza i lokalnih udruženja, te se istovremeno počeli organizovati u zavičajne klubove i sekcije pri lokalnim udruženjima. Prva ozbiljnija organizovanja Banjalučana počela su sa prvim velikim susretom naših građana održanim u Orebru 1995. godine. Ko je tada slutio da će kroz sve ove godine ovakvi skupovi postati tradicionalni i tako prepoznatljivi za ove prostore? Ti prvi susreti bili su i nagovještaj osnivanja Saveza, a njihova uloga u očuvanju kontakata sa rodnim gradom i drugim sredinama gdje žive Banjalučani nemjerljiva.

Osnivanje Saveza

Već krajem 1996. godine na jednom sastanku u Malmeu pokrenuta je inicijativa za stvaranje Saveza Banjalučana u Švedskoj. Za tako što već su bili stvoreni preduslovi, a ukazala se i velika potreba za boljim i efikasnijim samoorganizovanjem. Na inicijativu nekoliko banjalučkih udruženja i sekcija, koje su djelovale u većim gradovima, marta 1997. godine u Noršepingu je održana osnivačka skupština, a za prvog predsjednika Saveza izabran je Reuf Jakupović. Postavljeni su programi i ciljevi Saveza, napravljen je statut koji je regulisao rad Saveza i njegovih članica. Naredne godine, na skupštini u Jonšepingu, za predsjednika je izabran aktivista iz regije Noršeping Elvir Hasanić. U martu 1999. godine poznati društvenopolitički radnik Mesud Mulaomerović biva izabran za predsjednika, a za njegovog zamjenika mladi i ambiciozni Samir Rajić. Za sekretara bio je izabran Osman Bešić. Oni su, uz glavni odbor, dali veliki doprinos njegovom efikasnijem i kvalitetnijem djelovanju, boljem organizovanju unutar same organizacije kao i saradnji sa švedskim institucijama i sa vlastima u Banjaluci. Savez je podijeljen na pet regija i u trideset udruženja i sekcija brojao je preko 5000 članova. Poslije nekoliko veoma uspješnih godina sa evidentnim rezultatima dolazi do stagnacije, opadanja članstva i malog zatišja u aktivnostima Saveza. Razlozi su bili objektivne ali i subjektivne prirode. Krajem 2003. godine predsjednik Saveza postaje Izudin Smailagić, član glavnog odbora iz Noršepinga, a početkom 2006. godine za predsjednika je izabran Mirsad Filipović iz Motale koji je na ovoj funkciji zadnjih deset godina. Mesud Mulaomerović, Fatima Mahmutović, Suada Đelić i Enisa Bajrić su se mijenjali kao potpredsjednici, a blagajnik već desetu godinu je Zlatko Avdagić iz Motale. Dolaskom novih ljudi na čelo Saveza, počinje ponovni procvat Saveza, koji se počinje etablirati kao značajna snaga u djelovanju Banjalučana koji žive i rade u Švedskoj. Savez je sada mnogo bolje organizovan, administracija je mnogo modernija i efikasnija a informacije su mnogo brže i produktivnije. Napravljen je i web stranica i startovale veoma popularne novine "Šeher Banjaluka" koje se distribuiraju šest puta godišnje, u cijeli svijet.

Susreti Banjalučana

Značaj ovakvih okupljanja se očitavao i u očuvanju naše kulture, tradicije, identiteta i jezika. Redom su se, od 1995. godine, izmjenjivali domaćini ovih susreta i to: Orebro, Noršeping, Štokholm, Jonšeping, Geteborg, Malmo, Vekšjo, Motala, Geteborg, Motala, Vekšjo, Geteborg, Noršeping, Geteborg, Orebro, Landskrona, Jonšoping, Motala, Nišoping, Geteborg, Halmstad i Motala. Petnaesti po redu se održao početkom oktobra tamo gdje i počeo u Orebru, a ovogodišnji 22. susret u Motali. Na većini ovih susreta okupljao se veliki broj naših sugrađana, njih između 1000 do 2000. Dolazili su Banjalučani iz cijelog svijeta, a ponajviše iz skandinavskih država i Njemačke. Uvijek su na susrete pozivani gosti iz političkog

vrha i izvršne vlasti grada Banjaluke i mjesta domaćina skupa. Nekoliko puta su nam gosti bili ambasadori BiH u ovoj zemlji i predstavnici konzulata. Poznati politički i društveni radnik Dževad Osmančević izostao je samo sa dva posljednja satanka. Među ostalim gostima treba napomenuti slijedeća imena: Slobodan Popović, Nedžad Šešivarević, Dževad Haznadar, Asim Skorup, Kemal Gunić, Idriz Saltagić, Irfan Horozović, Smail Đuzel, Emir Kulenović, Marjan Beneš, Fuad Balić, Slobodan Gavranović, Slobodan Marić, Omer Višić, Vladimir Đukelić, Edo Lelić, Emina Krzović, Dubravka Milobara, Meliha Filipović, Senad Hadžifejzović, Slavko Podgorelec, Admiral Mahić, Jasna Brkić, Ambasadori Mediha Filipović, Jadranka Kalmeta i Darko Zelenika, Konzuli Jasminka Ustamujić i Mušan Agović, Midhat Ajanović Ajan, Abaz Arslanagić i mnogi drugi. Banjalučki štimung i specifičan duh, uz nezaobilazne specijalitete sa roštilja, jagnjetinu i bogatu mezu, upotpunjavali su sami posjetioci. Neki su se po prvi put u izbjeglištu sretali upravo na ovakvim susretima, evocirali uspomene nostalgично se prisjećajući sretnih dana uz Vrbas, poznatih vrbaskih teferiča i mnogobrojnih sevdalinki ispjevanih upravo o Banjaluci.

Prekrasne aleje kestena i lipa, gradski parkovi i behar u maju davali su našem gradu poseban šarm i aromu. Teško da se igdje u svijetu može skupiti toliko Banjalučana na jednom mjestu kao na ovim susretima. Enes Bašić, Nadir Garčević, Ado Bahtijaragić, Fikret Velić, Armin Konić, su samo neki od Banjalučana koji su nas zabavljali na susretima, a „Zelena rijeka“ se čula svaki put i ta pjesma postala je naša prirodna himna. Voditelji programa na našim susretima bili su: Muharem Sitnica-Sića, Fikret Tufek, Ozren Tinjić, Melisa Filipović, Azra Avdagić i Sabahudin Bahtijaragić-Cober . Svaki od njih je na svoj način obilježio ove susrete.

Širok spektar djelovanja

Treba spomenuti organizovane posjete rodnom gradu 1998. i 1999. godine koje su realizovane u saradnji sa švedskim institucijama koje se bave izbjegličkom problematikom. Realizovana je uspješno i akcija registrovanja vaučera, akcije za povrat imovine, razgovori sa predstavnicima vlasti o vraćanju prijašnjih imena i naziva naselja i ulica, organizovanoj registraciji i glasanju na izborima.

Savez je u skladu sa svojim mogućnostima pomagao našim ljudima da se bolje organizuju i lakše integrišu u švedsko društvo. U svojim programskim ciljevima velika pažnja posvećena je suradnji sa drugim organizacijama i institucijama koje djeluju kako u Banjaluci, tako i u dijaspori. Treba istaći saradnju sa Lokalnom zajednicom udruženja građana Banjaluke, Udruženju građana povratnika, Centrom za lokalni razvoj, Merhametom, Islamskom zajednicom, odborom za izgradnju džamije Ferhadije i drugima. Savez ima odličnu saradnju sa svim bh. institucijama i savezima koji djeluju u Kraljevini Švedskoj. Naš Savez je i članica Svjetskog saveza dijaspore i naši predstavnici obavezno prisustvuju na Kongresima saveza dijaspore i aktivno učestvuju u radu istog. Savez svake godine aktivno učestvuje na pripremanju i provođenju Dana dijaspore koji se tradicionalno održavaju u julu mjesecu u Banjaluci. njegova udruženja. Banjalučani jako dobro funkcionišu u novoj sredini. Većina je zaposlena, mnogi su promijenili zanimanje, neki su dogurali daleko u politici, sportu i kulturi. Omladina završava visoke škole i univerzitete, druže se međusobno, organizuju fešte, imaju web stranicu, pomažu starijima, neki imaju i svoj radio program. Dosta Banjalučana ima vlastiti obrt, radnje i male fabrike. U mnogim gradovima naši sugrađani imaju svoje restorane, kafane, picerije, čevabdžinice, klubove sa banjalučkim predznakom, gdje se svakodnevno okupljaju i druže. Svakog maja udruženje iz Noršepinga organizuje susret pod naslovom „Sa glumcima u maju“ posvećen našem kazališnom i filmskom bardu, glumcu Ademu Čejvanu. Obavezni gosti na ovoj tradicionalnoj kulturnoj večeri budu Zlatko Pregl-Feliks i Sabahudin Bahtijaragić-Cober koji osmisle izvrstan program i zajedno sa domaćinima oslikaju rad i djelo ovog vrhunskog banjalučkog glumca.

Povratak u rodni grad?

Mnogi obnavljaju ili grade nove kuće u svom gradu, renoviraju stanove, razmišljajući o povratku pod stare dane. Neki su prodali ili zamijenili svoju imovinu za druga mjesta u Bosni. Sve je to bolna realnost i stvar izbora, međutim, niko ne zaboravlja krajišku ljepoticu, onakvu kakvu smo je zapamtili kada smo je napustali. Nostalgija i žal za starim vremenima još uvijek je prisutna u našim srcima. Većina nas posjećuje Banjaluku svakoga ljeta, ostane nekoliko dana ili sedmica, posjeti rodbinu i prijatelje, obiđe mezarja i groblja, napuni akumulatore na moru i onda nazad „kući“. To je nažalost naša stvarnost i od nje se ne da tako lako pobjeći. A onda vrlo brzo dolazi septembar ili oktobar, najznačajniji mjeseci za mnoge Banjalučane u Švedskoj jer tad se ponovno okupljamo na našem tradicionalnom susretu. Svake godine na tim susretima prisutno je sve više mladih što nas veoma raduje. To je dobar predznak da se naša druženja neće ugasiti i da ćemo se mi Banjalučani diljem svijeta organizovano okupljati kao i do sada.

U 2016. godini Savez je imao oko 1600 registrovanih članova, a realni broj je nešto veći što ovisi o brzini i evidentiranju baze podataka. Najveći broj naših članova je u udruženjima i sekcijama u Geteborgu, Malmeu, Vekši, Motali, Noršopingu, Orebru, Jonšopingu, Landskroni, Alvesti, Štokholmu, Vernamu, Linšepingu, Halmstadu, Laholmu i Nyšopingu .

Najznačajnije aktivnosti našeg Saveza su:

- rad na omasovljenju članstva
- tradicionalni godišnji susret Banjalučana
- obilježavanje bh. državnih praznika
- obilježavanje Dana oslobođenja Banjaluke 22 aprila
- «Sa glumcima u maju», sjećanje na Adema Čejvana
- pomoć našim članovima ka boljoj integraciji u švedsko društvo
- saradnja sa svim Savezima i asocijacijama sa bh. predznakom koje djeluju u Kraljevini Švedskoj
- aktivno učešće i pomoć pri realizaciji «Vezenog Mosta» tradicionalnom, kulturnom i sportskom manifestacijom koja se održava svakog ljeta u Banjaluci
- humanitarne aktivnosti
- saradnja sa Ambasadom Bosne i Hercegovine u Kraljevini Švedskoj
- saradnja sa organizacijama i udruženjima građana u Banjaluci
- pomoć našim članovima kod procesa glasanja na izborima u BiH i Švedskoj
- saradnja sa Donjim Vakuform-košarkaški turnir
- aktivno učešće na kongresu svjetskog saveza dijaspore

Najveći uspjesi našeg Saveza u proteklom periodu postojanja su:

- otpremljena novčana, materijalna i tehnička sredstva u Banjaluku i Bosnu i Hercegovinu
- primanje u goste grupa i pojedinaca različitih profila i godina starosti u posjetu Švedskoj o trošku Saveza i njegovih udruženja
- organizovanje značajnih skupova i kulturnih manifestacija
- izlazak našeg magazina kojeg distribuiramo našim članovima ali i u mnoge dijelove svijeta gdje žive Banjalučani
- naš Savez je bio jedan od najvažnijih inicijatora za okupljanje i zajedničko djelovanje svih Saveza i asocijacija sa bh. predznakom koje djeluju u Švedskoj

- uredna dokumentacija i administracija za koju smo dobili pohvale od relevantnih državnih institucija koje su zadužene za evidenciju i kontrolu našeg rada
- uključivanje mladih u aktivan rad saveza
- sponzoriranje i distribuiranje edicije «Banjalučki žubori»
- veliki doprinos mnogih naših članova u okupljanju bh. građana sa ciljem da se očuva naša kultura, jezik, običaji, tradicija, identitet i socijalni život daleko od svoje domovine
- sponzoriranje i pomaganje piscima i pjesnicima za izdavanje njihovih knjiga
- skupljanje pomoći za obnovu Ferhadije

Cilj Saveza je i da u narednom periodu nastavi sa brojnim aktivnostima koje će omogućiti njegovo brže i kvalitetnije razvijanje. Doprinos tome vidimo u radu na povećanju članstva, njegovom boljem informisanju putem webb stranice i «Šeher Banjaluke» kao i efikasnijem radu glavnog odbora. Ovakvih velikih uspjeha svakako ne bi bilo bez velikog broja entuzijasta koji su od osnivanja ugradili veliki dio sebe u Savez Banjalučana. Posebno treba istaknuti i nekoliko pojedinaca koji su svojim nesebičnim radom i požrtvovanjem doprinijeli da se naša organizacija uspješno održala i dobila status u ovom društvu vrijedan poštovanja. To su: Mesud Mulaomerović, Muhamed Ibrahimbegović-Palada, Šukrija Litrić, Elvir Hasanić, Mehmed Muhedinović, Ljiljana Laks-Pregl, Sadik Beglerović, Ferid Lukačević, Izudin Smailagić, Reuf Jakupović, Suada Đelić, Nail Vajrača, Demil Vajrača, Muharem Sitnica, Fikret Tufek, Samir Rajić, Osman Bešić, Sakib Dedić, Admer Duna, Enisa Bajrić, Fatima Mahmutović, Hasiba Cacan, Adil Ramić, Zlatko Avdagić, Lejla Arnautović, Dženita Kasum, Ilijas Imamović, Asim Hodžić, Nisvet Turkanović, Mujo Metaj i mnogi drugi. Nekoliko naših sugrađana su ekonomski pomagali i sponzorirali naše projekte. Posebno mjesto u našim srcima zauzimaju vrlo uspješni privrednici Nurko Golalić i njegovi sinovi Zlatan i Amir koji su se nesebično odazivali svakoj humanitarnoj ili kulturnoj akciji koju su organizovali Savez i udruženja Banjalučana.

Autor ovog priloga je predsjednik

Saveza Banjalučana Švedske